

בבואנו מיום ההולדת של חסיד

עיקר החידוש ביום הולדת היא העבודה "מלמטה למעלה", שזהו עיקר החידוש של אדמו"ר האמצעי • שייכותנו לאדמו"ר האמצעי הינה בעיקר כפי שהוא כלול בנשיא דורנו • לספירת המלכות, עניינו של המלך המשיח, שייכות מיוחדת לעבודה מלמטה למעלה דווקא • לא די בהתגלות מלמעלה של המלך המשיח, אלא יש צורך בקבלת מלכותו "מלמטה למעלה"

ובנוסף לזה, עניין המילה הוא התחלת כניסת נפש הקדושה בפנימיות – והרי זהו עניינה של חסידות חב"ד, "חב"ד מאנט (=תובעת) פנימיות". אבל בקשר לעבודה שיו"ד כסלו הוא יום ההולדת של חסיד, לא ראיתי עד עתה ביאור בדברי רבותינו נשיאינו.

ולכאורה לא מובן מדוע דווקא יו"ד כסלו הוא יום ההולדת, בו נולדה כל מציאותו של חסיד, ואילו חג הגאולה י"ט כסלו, שהוא "ראש השנה לחסידות", אינו אלא "יום הברית", שבא אחר ה"לידה" של עצם מציאותו. לכאורה איפכא מסתברא: י"ט כסלו הוא התחלת המציאות של חסיד, ה"לידה", "ראש השנה לחסידות", ואילו ביו"ד כסלו לכאורה רק נוספו עניינים נוספים.

להבנת העניין, בדרך אפשר, עלינו לנסות להתבונן קצת יותר במהותו של חג הגאולה יו"ד כסלו.

לכאורה אפשר לשאול, מדוע עושים רעש הגדול כל-כך מהעובדה שאדמו"ר האמצעי היה במאסר ויצא לחופשי, עד שכאמור זהו "יום ההולדת של חסיד"? – אלא:

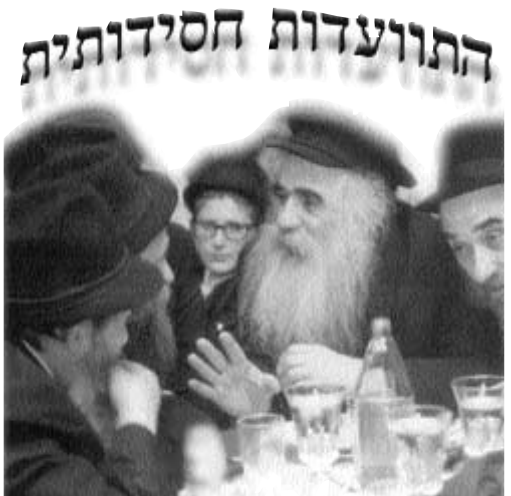
ידוע ומפורסם בתורת רבותינו נשיאינו בנוגע למאסר וגאולת רבינו הזקן, שכל המאסר לא היה אלא השתקפות של המאבק למעלה – האם תינתן הרשות והיכולת להפיץ ולפרסם את תורת החסידות חוצה, מאחר שמדובר כאן על סודות ורזין עליונים שלא ניתנה רשות לגלותם – ובגאולתו של רבינו הזקן ניתנה הרשות והיכולת להפצת מעיינות החסידות חוצה, שעל ידי זה "קאתי מר", דא מלכא משיחא. שהגילוי הזה יהיה לא באופן של "טיפה" ונקודה – כמו אצל הבעש"ט והרב המגיד – כדי להתגבר על ה"מחלות" של עקבתא דמשיחא, אלא באופן של הבנה והשגה בחכמה בינה ודעת, כ"טעימה" מאורו של משיח (ראה 'לקוטי שיחות' חלק ל בשיחה ליי"ט כסלו, ועוד).

בשבת זו – פרשת ויצא – תהיה השלמות, "ויכולו", של יו"ד כסלו, חג גאולת כ"ק אדמו"ר האמצעי. על יו"ד כסלו נאמר – והובא גם ביספר המנהגים – שהוא יום ההולדת של חסיד, כאשר י"ט כסלו הוא יום הברית של חסיד. קדם לו ט' כסלו, שהוא יום ההולדת וגם יום

ההילולא של כ"ק אדמו"ר האמצעי. בשבת פרשת ויצא תשי"א דיבר הרבי מלך המשיח שליט"א על כך שציון יום זה, בלימוד תורתו של בעל ההילולא ובעריכת התוועדות, הרי זו נתינת פדיון נפש לאדמו"ר האמצעי. הרבי הוסיף ואמר שאין זו סתירה ח"ו לענין ההתקשרות – "אנו אין לנו אלא נשיא דורנו" – כיוון שההתקשרות היא לאדמו"ר האמצעי כפי שהוא כלול בכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, כיוון שכל "מאור" כולל בתוכו את כל ה"מאורות" –

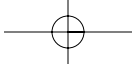
שייכותו של "יום הברית של חסיד" ליי"ט כסלו מבוארת בפרטיות ב'לקוטי שיחות' חלק ג (עמוד 799)

שם התבאר שב"ברית" ישנם שלושה עניינים: (א) פעולת הברית. (ב) שיהיה מהול, (ג) שלא יהיה ערל, – שזהו עיקר החידוש של חסידות חב"ד: (א) שצריך פעולה ועבודה ולא שהדברים יתקבלו בדרך ממילא. (ב) שהלב יהיה "מהול", לב טוב, שידרוש בטובת זולתו. (ג) "כל ענין החסידות לשנות טבע מדותיו".

עם הרב לוי יצחק גינזבורג

משפיע בישיבת תות"ל המרכזית – כפר חב"ד

אחרים, הוא ייתן טעם בכולם וכך גם הוא עצמו יהיה בו טעם -

בהמשך הקונטרס הנ"ל מספר הרבי הרי"צ (ע' 82 ואילך). סה"ת הנ"ל ע' 45 ואילך):

בימיו של רבינו האמצעי התרומם קרן האברכים הצעירים בידיעת החסידות, כי אחרי פרסום ההוראה שעל האברכים הסמוכים על שולחן אבותיהם או חותניהם, לקבוע שיעור בלימוד החסידות לא פחות משלוש שעות ליום – נתרבו בכל עיר ומושב הרבה אברכים יודעי דבר בתורת החסידות.

כעבור כמה שנים נתרבו גם המשכילים בידיעת תורת החסידות, ורבים מהם נעשו ל"משפיעים" ומלמדים בעירות בכפרים וביישובים השונים. מה שפעל רושם חזק בעדת חסידי חב"ד, כי נתרבו הידיעה והעסק בתורת החסידות.

בעיר לעפלי גר אחד מחסידי רבינו הזקן, חנווני מוכר מלח ורבי יקותיאל שמו. הוא היה אחד ה"עובדים" הידועים. ואילו השגתו בידיעת התורה בכלל ובתורת החסידות בפרט, הייתה מוצמצמת ביותר.

פעם אחת עבר דרך העיר לעפלי אחד האברכים המשפיעים והתעכב שם כשבוע ימים. ובכל יום היה חוזר מאמר חסידות של הרבי האמצעי בעל פה. באותם מאמרים נתבארו עניינים עמוקים עיוניים ביותר. ומהם ביאור המאמר: "פנימיות אבא פנימיות עתיק ולא ידעתי הטעם" – דהטעם הוא גם כן בבחינת לא ידעתי, למעלה מהידיעה המושגת. והתגלות עתיק בבניה במקורה בכח המשכיל גבוה יותר משורש החכמה. ועם היות שהחכמה תחיה את הבינה, אבל עם זאת הנה הבינה נקראת בעליה של החכמה.

האברך היה בעל כשרון נפלא בהשכלה והשגה ובעל כושר דיבור מופלא, וכל מה שיצא מפיו היה מחוטב וברור, הרי שחזרתו המאמרים עשה רושם חזק על כל השומעים.

ברם, החסיד רבי יקותיאל לא הבין את המאמרים. והדבר נגע לליבו מאד ודיכא את רוחו. והיה שפל בעיני עצמו מכך, ומייסר ומוכיח את עצמו בקריאת שמות של בוז.

החסיד המשכיל הנודע רבי שמואל דוב נ"ע מבוריסוב סיפר את אשר שמע מהחסיד רבי יקותיאל בעצמו בענין זה.

הגע בעצמך – אמר רבי יקותיאל לרבי שמואל דוב – הייתי אז כבן ארבעים. וכחמש עשרה שנה הייתי הולך אל רבינו הזקן, ובכל משך הזמן ההוא למדתי כפי כוחי. והנה חדשה נהייתה. בא אברך צעיר, אפרוח ממש, חוזר מאמרי הרבי בזמרה ובחיות, ואני שומע ואינני מבין. מרגיש אני שהעניינים עמוקים מאד, עניינים נפלאים, אבל אני אינני יודע מאומה.

מזה מובן גם בקשר ליו"ד כסלו, שלא מדובר כאן רק במאסר וגאולה בפשטות, אלא במאבק למעלה על גילוי אור חדש בתורת החסידות, אור כה נעלה ונשגב שלא התגלה ולא ניתנה הרשות לגלותו גם אחרי י"ט כסלו (ואפילו לא אחרי המאסר השני של רבינו הזקן והגאולה בג' וה' דחנוכה) ודווקא ביו"ד כסלו ניתנה הרשות והיכולת לגלותו ולהפיצו. עניין זה הוא כל כך חשוב ונחוץ, עד שהוא נוגע לעצם מציאותו של חסיד, "יום ההולדת של חסיד!"

הרה"ק מהרי"ל מיאנוביטש, אחיו של רבינו הזקן, כותב במכתב אל הרה"ק ר' אהרן מסטראשעלע (ספר התולדות אדמו"ר האמצעי עמוד 91): "ואפילו דברים שהם כבשונו של עולם, שלא רצה רבינו הקדוש נ"ע לגלותם לפני כל, ובנו הרב מוה"ר דב ש"י דרשם שלא ברצונו. ואמר על זה מה אעשה, דור דור ודורשיו אמרו, ואפשר שהגיע הדור לדורו של בני ובדורותיו לא הייתי דורש!"

וכך מתוארים הדברים ביקונטרס לימוד החסידות: שכתב הרבי הרי"צ (ע' 9. 'ספר התולדות' עמוד 52):

עם בוא כ"ק רבינו האמצעי לפלכי רוסיה הלבנה והתיישבותו בליובאוויטש, התקבץ מספר גדול של הרבה עשרות מנייני אברכים בעלי כשרונות מצויינים ומפלגי תורה בליובאוויטש, והיו שוקדים בלימוד תורת החסידות וחזרת המאמרים ששמעו מידי שבת בשבתו.

חוק שם רבינו האמצעי, שיותר משני חדשים, וברשיון מיוחד שלשה חדשים, אין רשות לאף אברך להתעכב בליובאוויטש, ובשובו חזרה לביתו עליו להתעכב יום או יומיים בכל עיר שברך נסיעתו, ובכל מקום עליו לחזור דא"ח ברבים, אותם המאמרים ששמע בליובאוויטש.

החסידים שבכל העירות הכפרים והיישובים בפלכי רוסיה הלבנה התדברו ביניהם, שהן יחיד והן חבורה ההולכים לליובאוויטש, הנה בעברם דרך עיר כפר או יישוב בו ימצאו מעדת החסידים, מחוייבים חסידי המקום לתת להם אכילה שתיה ולינה בהליכתם ובשובם.

כל זה גרם להתאחדות עדת החסידים ולהתפשטות תורת החסידות ביותר.

– בקשר לאותה תקופה ידוע ומפורסם גם הסיפור שכ"ק אדמו"ר שליט"א סיפרו כמה פעמים, אודות אותו אברך מחסידי אדמו"ר האמצעי שחזר חסידות בשפה ברורה בכל מקום, עד שהרגיש שיש לו "ישות" וגאוה מזה. הוא נכנס אל אדמו"ר האמצעי, התאונן על כך והציע שיפסיק לחזור ברבים. אמר לו הרבי: "א ציבעלע זאָל פון דיר ווערן, אָבער חסידות וועסטו חזרין" (=שיהיה ממך אפילו "בצל" – דבר חריף ללא טעם – אבל חסידות עליך לחזור!) והרבי שליט"א מדייק ומפרש ש"בצל" כשלעצמו אין בו טעם, אבל כשמכניסים אותו בתוך "סלט" וכדומה, אזי הוא נותן טעם בכל. כך גם מי שמצד עצמו "אין בו טעם", כי יש לו "ישות" מזה, הרי דווקא כאשר ימשיך ויפעל על

מכיוון שכל עניינה של תורת החסידות הוא ה"טעימה" וההתחלה של גילוי משיח בעולם, הרי גם גילוי החסידות הוא באופן כזה. תחילה הגילוי מלמעלה על ידי רבינו הזקן, באופן של "חכמה", נקודה בלבד, "מלמעלה למטה", ולאחר מכן, עניין עיקרי ביותר, שהגילוי יהיה "מלמטה למעלה", על ידי אדמו"ר האמצעי, "ספירת הבינה"

טובה גדולה עשה לי האברך אפרים מסמיליאן, שהיה חוזר איתי את המאמרים כמה פעמים עד שיכולתי להתעמק בהבנתם. בדרך כלל הייתי מתבודד במרתף שמתחת לבית הכנסת הגדול או על גבי התקרה שמתחת לגג בית הכנסת. באותו חודש תשרי הרגשתי את עצמי ככריה חדשה, ותהלה לא-ל רחצתי את הקדרה ונעשיתי כלי לקבלה, וחזרתי לביתי.

מעניין מאד תוכן היחידות שהייתה לחסיד רבי יקותיאל אצל רבינו האמצעי לפני שובו לביתו, ממנה נראה מהלך רוחם של החסידים בימים ההם. כשכנס ל"יחידות" ושמע שהכל תלוי ברצון, לא זז ממקומו עד שתיקן במה שחסר לו מבלי התחשב כלל בכמה יגיעה ועבודה עלתה לו זאת.

הרבי מהר"ש סיפר לבנו הרבי מוהרש"ב שסבו הרבי האמצעי היה מחלק את החסידים העוסקים בידיעת תורת החסידות ובי"עבודה" לכמה פלוגות, כמה סוגים ב"משכילים" וכמה סוגים ב"עובדים", ולכל סוג כתב מאמרים וספר מיוחד. לסוג אחד מה"עובדים" כתב את הספר "שער התשובה והתפילה" חלק ראשון, החלק השני מספר זה לסוג אחר, והחלק השלישי שוב לסוג אחר. לסוג אחד מה"משכילים" כתב את הספר "שער האמונה", לסוג שני – הספר "עטרת ראש", ולסוג המעולה יותר – את הספר "אמרי בינה". הספרים "שער היחוד" ו"שערי אורה" הם כלליים ונכתבו עבור כל החסידים. הספר "שער היחוד" הוא המפתח של תורת החסידות והספר "שערי אורה" – האלף-בית של תורת החסידות.

את הספר "אמרי בינה" – סיפר הרבי מהר"ש לבנו הרבי מוהרש"ב – כתב אדמו"ר האמצעי עבור החסיד רבי יקותיאל מליעפלי. הוא – רבי יקותיאל – היה בול עץ. אף שהיה ב"יחידות" אצל רבינו הזקן והייתה זו "יחידות" עשירה, אבל ראש הרי לא יכולים לברוא לאדם, והיה לו לב רגש והתפלל בהתעוררות טובה. כשחזר רבינו האמצעי ממאלע-רוסיה והתיישב בליובאוויטש, והתחיל להתעסק עם האברכים בלימוד תורת החסידות, התקנא רבי יקותיאל והשתוקק גם כן להבין, ויגע ביגיעה עצומה עד שהביא את עצמו להשגת העניינים הדקים ביותר.

פעם – המשיך הרבי מהר"ש לספר – הוקשה לי דבר ב"אמרי בינה" שער התפילין פרק ל"ב בענין "אור ישר" ו"אור חוזר", ובענין התהוות החכמה מלמעלה מהחכמה המבואר בפרק ל"ז, וידעתי בזה רבות. נכנסתי ל"יחידות" אל אבי – הרבי הצמח צדק – והרצאתי בפניו את שאלותיי. ואבי ענה לי: נמצא כאן החסיד רבי יקותיאל מליעפלי, והרבה לספר אודותו, ובתוך הדברים אמר שאת הספר "אמרי בינה" כתב הרבי האמצעי עבורו, ובכן שאל אותו, וכל שיאמר לך תמסור לי, ואז אשיב ואבאר לך.

דרכו של רבי יקותיאל הייתה שהיה מאריך בתפילה, וציויתי את המשרת יוסף מרדכי שישגיח לומר לי כשרבי יקותיאל יסיים את תפילתו. וכך היה, נכנסתי לבית הכנסת והרצאתי בפניו את שאלותיי. הוא התבונן כשעה ואמר: אני הנני חנווני, ודרכו של

בכל יום ויום – מספר רבי יקותיאל – כשאני שומע חזרת המאמרים מפי האברך, שומע ואינו מבין, נעשה בשני חידודין חידודין. כל מאמר דיכאני כמכתש במדוכה וקראתי את עצמי בכל השמות של בוז, ואש הוצתה בקרבי לדעת את המאמרים, להבינם ולהשיגם. ביקשתי את האברך לחזור לפני עוד פעם ועוד פעם, וכן השתדל הוא להסביר לי, ואני ראשי עלי כבול עץ, ומוחי אטום מלקבל כל אשר יסביר לי האברך.

שלושה שבועות עיכבתי את האברך בביתי. השארתי את החנות ביד בני ביתי ושמתי לילות כימים להתעמק בהבנת העניינים שלימד אותי האברך, ולדאבון לבי לא עשיתי פרי. האברך נסע ואני נשארתי כאניה בלב ים. עיניתי בצום נפשי, בכיתי בכי רב באמירת תהילים, וללא הועיל. והלכתי לליובאוויטש.

בבואי לליובאוויטש ראיתי לפני עולם חדש. כחמשה או ששה מנינים של אברכים שוקדים יום יום שעות ארוכות בלימוד החסידות, חוזרים על מאמרי החסידות ומסבירים אחד לשני.

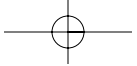
לליובאוויטש הגעתי ביום הרביעי. ובשבת לפני קבלת שבת אמר הרבי מאמר. וכן ביום השבת לפני תפילת מנחה אמר מאמר ביאור על המאמר שנאמר לפני קבלת שבת. את המאמר הבנתי ואף חזרתי מקצתו בעל פה, אבל את הביאור לא הבנתי. ומה נתפלאתי שהאברכים ידעו גם את הביאור. צער גדול הצטערתי על שלא הבנתי את הביאור, וכל הלילה בכיתי מעומק לבבי וצמתי כל היום.

ביום השני נכנסתי ליחידות אל הרבי האמצעי. סיפרתי לו מכל העבר עלי בביתי, שעבר דרך עירי לעפלי אחד האברכים המשפיעים וחזר המאמרים ששמע בליובאוויטש. את המאמרים הרגילים הבנתי, ואילו המאמרים שנתבארו בהם עניינים עמוקים לא הבנתי. כן סיפרתי שאת המאמר שנאמר בשבת זו הבנתי, ואילו מאמר הביאור לא הבנתי. ענה לי על כך רבינו האמצעי:

– אין לך דבר העומד בפני הרצון. אף שרצון הינו גם כן רק כח בנפש ולא עצם הנפש, יש אבל בכוחו להטות את הנפש ולגלות גילויים עצמיים בפתיחת הכוחות העצמיים והתפתחות החושים. בפרט על הכוחות שלמטה מן הרצון, כגון שכל ומדות, פועל עליהם כח הרצון בגזירה ופקודה, בדרך של כח עליון. וכאשר רוצים באמת, גם החושים מתרחבים.

בשמעי מהרבי שאין הדבר תלוי אלא ברצוני, החלטתי להישאר בליובאוויטש עד שאתחיל להבין. באמצעות תושבי ליעפלי הודעתי לביתי שאתעכב בליובאוויטש זמן מסויים ומשום כך עליהם לנהל את החנות בעצמם. כארבעה חודשים יגעתי ביגיעה עצומה, ביגיעת נפש וביגיעת בשר, ביגיעת בשר להרגיל את עצמי לחשוב בענין אחד כמה שעות רצופות, וביגיעת נפש לחזור על ענין אחד כמה עשרות פעמים.

**"ואפילו דברים שהם
כבשונו של עולם, שלא
רצה רבינו הקדוש נ"ע
לגלותם לפני כל, ובנו
הרב מוה"ר דב שי"
דרשם שלא ברצונו.
ואמר על זה מה אעשה,
דור דור ודורשיו אמרו,
ואפשר שהגיע הדור
לדורו של בני
ובדורותיו לא הייתי
דורש!"**

לי"עריביים שמשותחים לאבק רגליהם" – הרי עבודתו העיקרית של יצחק הייתה חפירת בארות, למצוא ולגלות את המים החיים החבויים במעמקי האדמה. הוא לא הביא לשם מים ממקום אחר, "מלמעלה", אלא חפר וחפר בעומק עד שמצא בתוך ה"מטה" עצמו את האלקות.

הסדר הוא שתחילה צריך את עבודתו של אברהם, גילוי מלמעלה, ורק לאחר מכן יכולה לבוא עבודתו של יצחק.

זה שדווקא יצחק קשור במיוחד לגאולה העתידה, הוא מפני שעיקר עניינה של הגאולה השלימה הוא לא (רק) להביא לעולם גילוי אור מלמעלה, אלא לחפור ולמצוא את האלקות שבתחתון עצמו, עד ש"ולילה כיום יאיר", "שהחושך עצמו יאיר". לא כמו הגאולות הקודמות, שהביאו לעולם גילוי אלקות מלמעלה, שלכן הייתה אפשרות שלאחר-מכן הגילוי יפסק והחושך ישוב לשרור בעולם. לעומת זאת, הגאולה העתידה היא גאולה שאין אחריה גלות, שלכן לא שייך שישב לשרור בעולם חושך, שכן בגאולה זו גם החושך עצמו יאיר.

ומכיוון שכל עניינה של תורת החסידות הוא ה"טעימה" וההתחלה של גילוי משיח בעולם, הרי גם גילוי החסידות הוא באופן כזה. תחילה הגילוי מלמעלה על ידי רבינו הזקן, באופן של "חכמה", נקודה בלבד, "מלמעלה למטה", ולאחר מכן, עניין עיקרי ביותר, שהגילוי יהיה "מלמטה למעלה", על ידי אדמו"ר האמצעי, "ספירת הבינה".

לכן גם המילים "עד הגל הזה", המרמזות ל"גל" שבין נגלה לפנימיות התורה, ובאופן שאפשר וצריך לעבור את ה"גל" כשמוע הזמן לזה (ראה 'לקוטי שיחות' חלק ה, בשיחה לט' כסלו) – נמצאות דווקא בפרשת ויצא, בה חל יום ההילולא ויום הגאולה של אדמו"ר האמצעי, ולא בסמיכות ל"י"ט כסלו, משום שעיקר המעבר של ה"גל" לטובה נעשה ע"י אדמו"ר האמצעי (עיין שם).

ולכן דווקא אצל אדמו"ר האמצעי מוצאים אנו את העובדה שיום לידתו ויום הסתלקותו הם באותו יום גם בגשמיות כפשוטו (כמבואר בארוכה ב"דבר מלכות" לפרשת ויצא תשנ"ב) – שכן דווקא אצלו מודגשת יותר העובדה שה"מטה" עצמו שייך לאלקות, והעניינים אינם יכולים להישאר רק למעלה ברוחניות, אלא הם חייבים להיות גם ודווקא למטה בגשמיות (שלכן המלך המשיח צריך להיות דווקא בשר ודם, נשמה בגוף, מלך מבית דוד, שנמצא בעולם ובמצב תחתון שיש לו מנגדים וצריך להילחם עימם עד שינצח).

ואולי זו גם הסיבה שדווקא יו"ד כסלו הוא "יום ההולדת של חסיד":
בעניינו של יום הולדת ידוע הביאור (לקוטי

חנווני כשמבקשים ממנו סחורה ויש לו מה לתת, הוא מקבל מקודם את המחיר ואחר כך הוא נותן את הסחורה. הסחורה יש לי. תן את המחיר ואתן את הסחורה.

לשאלתי מהו המחיר, ענה שאחזור בפניו המאמר שנאמר בשבת ואסביר לו מה שאינו מבין, ומה שלא אדע להסביר אשאל את אבי, והסכמת. רק אז הוא ענה על שאלותיי בטוב טעם ובדעה מסודרה שלא האמנתי למשמע אזני כי הדברים האלה יוצאים מפי איש כזה שהיה בינוני ואפשר גם פשוט בדיעת גליא שבתורה, ואילו בכל העניינים העמוקים ביותר בקבלה ובחסידות דיבר לרווחה בהסברים רחבים ובהעמקה גדולה.

כשהרצאתי את הדברים שאמר לי רבי יקותיאל לפני אבי, אמר: החסיד רבי יקותיאל הוא מופת חי על מאמר רז"ל: "יגעת – מצאת". הרבה יגע, אבל גם הרבה מצא.

באותו ערב בא אלי החסיד רבי יקותיאל בתביעה לשלם לו את המחיר כפי שהותנה בתחילה. חזרתי בפניו את המאמר והוא הקשיב קשב רב. היה מה לראות כיצד חסיד זקן שומע חזרה. כשסיימתי ביקש שארחם עליו ולמחרת בוקר בהשכמה אחזור בפניו את המאמר עוד הפעם. הבטחתי וגם קיימתי, ורק אז התחיל לסדר את שאלותיו שעל רובן הוצרכתי לשאול את אבי. שבוע של עונג היה לי אז בשאלות ובתשובות ההן. ומאז הנה בכל עת בוא החסיד רבי יקותיאל לליובאוויטש הייתי מתענג בחברתו. הוא זכר כל מה שראה מיום הראשון לבואו לליאזני בקיץ תקנ"ו. ומרגלא בפומיה: כל שבוע אני הולך במחשבה ל"יחידות" אצל אותו רבי שאני רוצה, כי זכר כל הפעמים שהיה ב"יחידות" אצל רבינו הזקן, רבינו האמצעי, רבינו הצמח צדק. הייתה לו ברכה מיוחדת מרבינו הזקן לאריכות ימים וחי קרוב למאה שנה.

החסיד רבי שמואל דוב מבוריסוב מפליג לפני הרבי מוהרש"ב נ"ע בשבח החושים והכשרונות של רבי יקותיאל, ואומר שמשכיל נפלא ועמקן חריף ומסודר כזה לא ראה. ומעלה נפלאה הייתה לו שאהב אהבה עצמית את היגיעה במושכלות, ולא הפריע לו שום דבר. כשהיה מעיין באיזה ענין היה סוגר את עיניו ואוטם אזניו, ושום דבר בעולם לא היה מבלבל אותו.

ל אור הדברים האלו נוכל אולי לפרש את הסיבה שיו"ד כסלו נחשב ליום ההולדת של חסיד, ובהקדם:

ידוע שבין שלושת אבות החסידות, שהם כנגד אברהם יצחק ויעקב, אדמו"ר האמצעי הוא כנגד יצחק. ליצחק הרי יש שייכות מיוחדת לגאולה העתידה, שבה יאמרו ליצחק דווקא "כי אתה אבינו" – ומבואר בחסידות שהסיבה לכך היא משום שעיקר עניינו של יצחק הוא "מלמטה למעלה":

בניגוד לאברהם, שעבודתו הייתה בעיקר "מלמעלה למטה", כמודגש בעבודתו בהכנסת אורחים – שהיה מביא את האלקות לכל אחד ולכל פינה, גם

גם בקשר ליו"ד כסלו, מובן, שלא מדובר רק במאסר וגאולה בפשטות, אלא במאבק למעלה על גילוי אור חדש בתורת החסידות – אור כה נעלה ונשגב שלא התגלה ולא ניתנה הרשות לגלותו גם אחרי י"ט כסלו – שדווקא ביו"ד כסלו ניתנה הרשות והיכולת לגלותו ולהפיצו. עניין זה הוא כל כך חשוב ונחוץ, עד שהוא נוגע לעצם מציאותו של חסיד, "יום ההולדת של חסיד"!

שלכן גם לא די בהתגלות מלמעלה של המלך המשיח, שכולם יקבלו את מלכותו כדבר טבעי ומובן, אלא גם עצם התגלותו, ואף התגלות עצם מציאותו, צריכה לבוא דווקא "מלמטה למעלה", מן העם, שיקבלו את מלכותו בהכרזת "יחי המלך", שתוכנה הוא הכתרת המלך וקבלת מלכותו שתמלא ותחדור את כל החיים ואת כל המציאות.

וכמבואר בשיחה המפורסמת מבי' ניסן תשמ"ח שהענין של "יחי המלך" ישנו במיוחד במלך המשיח, שהעם הם הפועלים את עצם מלכותו. עד שכל זה ש"מרעישים" אודות הצורך וההכרח בהכרזת "עד מתז!" – הוא בעיקר בגלל העניין של "יחי המלך" שישנו במיוחד במלך המשיח, שכן מלכותו צריכה להתקבל דווקא ע"י העם, "מלמטה למעלה", שכך הוא מתגלה גם לעיני כל.

ולכן גם נוגע ונחוץ שלא נעסוק רק בעניינים נעלים ועליונים, אלא דווקא בדברים נמוכים ותחתונים, "מלמטה למעלה", עד ההדגשה בשנים האחרונות במיוחד שלא נסתפק במילוי שליחותנו ותפקידנו עם בני ישראל, אלא נקשר את כל העולם, גם את אומות העולם, ובמיוחד ע"י שבע מצוות בני נח, אל הקב"ה ואל המלך המשיח, שכולם יכירו וידעו "כי לך תיכרע כל ברך תישבע כל לשון". שכן עיקרה של הגאולה הוא דווקא מתוך ה"מטה" עצמו, שגם התחתונים ביותר יכירו וידעו "ויקבלו כולם עליהם את עול מלכותך, ותמלך עליהם מהרה לעולם ועד".

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

שיחות' חלק כד, בשיחה לח"י אלול, ועוד) שנתחדשה בו העובדה שהנולד ("המטה") נעשה מציאות עצמאית שאינה תלויה באמו, בניגוד למצבו לפני הלידה, כאשר "עובר ירך אמו" ו"לאו נפש הוא". למרות שאז היה לו יותר, הן בגשמיות והן ברוחניות, אבל אז לא היה זה "שלו" אלא של אמו, "מלמעלה". היינו, שעיקר החידוש ביום הולדת היא העבודה "מלמטה למעלה", שזהו עיקר החידוש של אדמו"ר האמצעי.

מכיוון שכאמור השייכות שלנו לאדמו"ר האמצעי הינה בעיקר כפי שהוא כלול בנשיא דורנו, לכן גם מהווים ימים אלו, ט"ו וי' כסלו, והשבת שלאחריהם, בה נעשה ה"ויכולו" והעלייה שלהם – הכנה והקדמה לימים ששייכים גם בגלוי ובפשטות אלינו במיוחד. שהרי משבת זו מתברכים הימים הבהירים – י"ג כסלו, ה"דין נצח" הראשון, כאשר נפסק, בשנת תשמ"ו, עוד לפני תחילת משפט הספרים, כי המלך אין דנין אותו, אינו מעיד ואין מעידין אותו, וי"ד כסלו, היום שקישר אותי עימכם ואתכם עמי, אני לא אתן לכם מנוחה ואתם לא תיתנו לי מנוחה ("איך וועל איך מאטערן און איר וועט מיר מאטערן) וביחד נביא ("וועט מען איינמאטערן") את משיח צדקנו". שכן ספירת המלכות, עניינו של המלך המשיח, "עיקר בניינה מהגבורות", ויש לה שייכות מיוחדת לעבודה מלמטה למעלה דווקא (למרות שהיא כוללת בתוכה את כל המעלות יחדיו).